

Advies over de uitbreiding van het tijdelijk project duaal leren en diverse maatregelen voor het secundair onderwijs

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
B-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99
info@vlor.be
www.vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Onderwijs op 3 april 2017

**Uitgebracht door de Raad Secundair Onderwijs op 9 mei 2017 met
eenparigheid van stemmen**

Vorbereiding: commissie Onderwijs en Arbeidsmarkt op 26 april 2017 onder
voorzitterschap van Mil Kooyman

Dossierbeheerder(s): Koen Stassen

1 Situering

De Vlor ontving een adviesvraag over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de uitbreiding van het tijdelijk project “schoolbank op de werkplek” en diverse maatregelen betreffende basis- en secundair onderwijs, leertijd en leerlingenbegeleiding. Het ontwerpbesluit bestaat uit twee delen:

- Een uitbreiding van het tijdelijk project duaal leren, ‘schoolbank op de werkplek’;
- Een aantal technische aanpassingen aan de regelgeving voor het leerplichtonderwijs en de clb’s.

Dit advies van de Raad Secundair Onderwijs gaat in op de uitbreiding van het tijdelijk project duaal leren ‘schoolbank op de werkplek’, waarvoor de Vlor verplicht om advies wordt gevraagd, en de diverse maatregelen voor het secundair onderwijs die meegenomen zijn in het ontwerpbesluit. Het gaat dan over de hoofdstukken 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10 en 11 van het ontwerpbesluit.

Mogelijk volgt er nog een advies op eigen initiatief van de Algemene Raad over de hoofdstukken 5 en 9 die te maken hebben met het multidisciplinair dossier in de clb’s en de bemiddelingscommissie.

2 Advies over de uitbreiding van het tijdelijk project duaal leren ‘Schoolbank op de werkplek’

De Vlor blijft achter de standpunten staan uit de eerdere adviezen over de tijdelijke projecten duaal leren in het voltijds secundair onderwijs en de leertijd:¹

- Eerst moeten de tijdelijke projecten grondig geëvalueerd worden voordat er een decreet wordt uitgewerkt;
- Het belang dat scholen duale en niet-duale trajecten naast mekaar kunnen organiseren;
- De beperkte meerwaarde van duaal leren voor het dbso en de leertijd. Vooral de beperkte flexibiliteit van de standaardtrajecten werkt in het nadeel van het huidige systemen;
- De vraag naar een engagement van bedrijven voor voldoende kwaliteitsvolle werkplekken;
- Duaal leren voor alle leerlingen, ook de meest kwetsbare. Er moet duidelijkheid komen over het onderscheid tussen arbeidsrijpe en niet-arbeitsrijpe jongeren;
- Nood aan communicatie over duaal leren naar leerlingen, ouders, scholen, clb’s, sectoren en bedrijven.

De Vlor vraagt dat de bijkomende standaardtrajecten zeker worden meegenomen in de voorziene evaluatie en dat de middelen van de onderzoekers hiervoor toereikend zijn.

---

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de tijdelijke projecten duaal leren: ‘Schoolbank op de werkplek’](#), 18 februari 2016; Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over het tijdelijke project duaal leren in de leertijd](#), 6 september 2016.

2.1 Selectie van opleidingen

In artikel 2 worden de 14 opleidingen opgesomd waarvoor het tijdelijke project wordt uitgebreid. Bij deze lijst opleidingen valt het de Vlor op dat er vooral gekozen werd voor bso/dbso/leertijd opleidingen. Nochtans was het voor een tijdelijk project interessant geweest om ook meer tso-opleidingen mee te nemen en ook meer in te zetten op buso. De raad vindt het een gemiste kans om de mogelijkheden van een tijdelijk project ten volle te benutten. Daarom vraagt hij om het toepassingsgebied te verruimen voor die opleidingen die een tegenhanger hebben in buso OV3. De keuze om in de selectie specialisatiejaren en Se-n-Se-opleidingen mee te nemen, wordt gesteund.

Daarnaast is er een gebrek aan transparantie over de totstandkoming van de lijst met standaardtrajecten. In eerste instantie werd er op 20 januari door beide ministers gecommuniceerd dat het om 19 standaardtrajecten ging, maar achteraf gebeurden er nog heel wat wijzigingen. Dat bemoeilijkt de communicatie met scholen en bedrijven. De Vlor dringt er dan ook op aan dat in de toekomst op voorhand goed wordt afgetoetst wat de haalbaarheid is bij de betrokken scholen en bedrijven voordat er een lijst wordt gecommuniceerd.

2.2 Toewijzing van plaatsen

Voor de nieuwe opleidingen wordt er in artikel 3 bepaald dat ze maximaal 106 keer kunnen aangeboden worden. De opleidingen die al opgestart zijn in 2016-2017 kunnen 18 keer bijkomend aangeboden worden.

De Vlor betreurt dat er niet meer flexibiliteit ingebouwd is in het aantal keer dat een opleiding kan aangeboden worden. Zo zijn er meer scholen die willen instappen in de trajecten die begin '16-'17 zijn opgestart dan er plaatsen beschikbaar zijn. Dit is een logische vraag omdat de scholen al verder kunnen bouwen op de expertise die dit schooljaar werd opgebouwd. Anderzijds zijn er minder instellingen te vinden die nieuwe opleidingen willen aanbieden dan er plaatsen beschikbaar zijn. Het is dan ook jammer dat de aanwezige dynamiek niet maximaal kan gevaloriseerd worden door wat ervaren wordt als een arbitraire verdeling van het aantal plaatsen. De Vlor vraagt dan ook om het aantal plaatsen in zijn totaliteit te bekijken en ze niet te koppelen aan de bestaande dan wel nieuwe standaardtrajecten.

2.3 Toegewezen incentive

De scholen die in 2016-2017 instapten in het tijdelijk project, signaleren dat de intensiteit van de begeleiding in de duale trajecten niet overeenstemt met de 12 uren leraar die forfaitair werden toegekend.² Er is dus vraag naar bijkomende omkadering, zeker in de opstartfase. De € 10.000 die in artikel 6 voorzien wordt voor de scholen die instappen vanaf 2017-2018 komt absoluut niet tegemoet aan deze vraag. Het is immers een achteruitgang ten opzichte van scholen die instapten in 2016-2017. De Vlor vraagt dat de voorziene middelen blijvend ingezet worden voor de begeleiding van de leerlingen.

---

² [Besluit van de Vlaamse Regering betreffende het tijdelijke project "schoolbank op de werkplek" rond duaal leren in het secundair onderwijs](#) van 22 april 2016 (artikel 20)

Naast het feit dat deze middelen ontoereikend zijn, betreft de Vlor het onevenwicht met de middelen die via een ESF-oproep ter beschikking worden gesteld om de samenwerking tussen onderwijs en werkactoren te ondersteunen voor het tijdelijk project (totaliteit van € 6 mio, waarvan € 1,8 mio co-financiering, richtbudget van € 200.000 per geselecteerde opleiding).³ Gezien de beoogde acties van de projecten uit de ESF-oproep is de kans immers klein dat het voorziene budget terecht komt bij de concrete begeleiding van de betrokken leerlingen.

2.4 Timing

Ondanks het feit dat er nu voldoende tijd was om ervoor te zorgen dat scholen ruim op voorhand werden geïnformeerd, laat de definitieve beslissing lang op zich wachten. Voor het derde jaar van het tijdelijk project moet er sneller duidelijkheid komen over de definitieve lijst opleidingen.

2.5 Relatie met de matrix secundair onderwijs

De Vlor heeft vragen bij de afstemming van de beleidsprocessen van het curriculumdossier en de standaardtrajecten duaal leren. In het tijdelijk project wordt er gewerkt met de standaardtrajecten waarin er een te strakke koppeling is met de onderliggende beroepskwalificaties. Door de ontwikkeling van curriculumdossiers zou er kunnen tegemoet gekomen worden aan de vraag naar een vertaalslag van de competenties van de beroepskwalificaties naar het onderwijscurriculum. Er zijn echter geen garanties dat die curriculumdossiers ook voor duaal leren van toepassing zullen zijn. De Vlor vraagt dan ook met aandrang om de beleidsprocessen van de standaardtrajecten en het curriculumdossier op mekaar af te stemmen.

Doordat de duale studierichtingen die in de uitbreiding aan bod komen al gebaseerd zijn op de nieuwe matrix voor het secundair onderwijs, valt de koppeling met het huidige studieaanbod soms moeilijk te maken. Bij het uitwerken van de standaardtrajecten ontstaat er mogelijk een discrepantie met de studierichtingen die momenteel worden aangeboden. Dit creëert verwarring op het terrein en bemoeilijkt mogelijk de overstap van een leerling naar het reguliere traject.

3 Diverse maatregelen voor het secundair onderwijs

De Vlor gaat akkoord met de maatregelen uit het ontwerpbesluit voor leren en werken, en buso OV1 en 2.

Patrice Caremans
secretaris Raad Secundair Onderwijs

Luc De Man
voorzitter Raad Secundair Onderwijs

---

³ http://esf-vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/calls/391_oproepfiche_esf_duaal_leren_definitief.pdf

